

VAHINGOITTUNEEN HIRVIELÄIMEN JÄLJESTÄMISKOKEEN (VAHI) SÄÄNNÖT ja OHJEET

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 26.11.2023. Voimassa 1.1.2024 alkaen.

Osallistuessaan kokeeseen koiran omistaja, ohjaaja, haltija tai muu henkilö sitoutuu noudattamaan näitä sääntöjä ja näihin sääntöihin liittyviä ohjeita sekä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita.

Näiden sääntöjen lisäksi noudatetaan Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. (Liitevihko).

1. Kokeen tarkoitus

Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen tarkoituksena on selvittää koiran ja ohjaajan kyky seurata vahingoittuneen riistaeläimen jälkiä. Kokeeseen osallistuva koiranohjaaja antaa suostumuksensa siihen, että hän on viranomaisten käytettävissä vahingoittuneiden hirvieläinten jäljestämistilanteissa. Kokeiden järjestämis- ja tuomariohjeet täydentävät näitä sääntöjä ja niitä tulee noudattaa.

2. Koelaji

Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeet ovat yleisiä kokeita eikä koemuodossa järjestetä erillisiä kilpailuja. Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen voi suorittaa tehdyllä jäljellä tai käytännön jälkikokeessa todellisessa kolari tai haavakkotilanteessa.

3. Osallistumisoikeus ja sen rajoittaminen

Kokeisiin saavat osallistua puhdasrotuiset Kennelliiton rekisteröinti-, rokotus- ja tunnistusmerkintävaatimukset täyttävät koirat. Ohjaajalla tulee olla metsästyslain ja asetuksen mukainen metsästyskortti. Koiran, joka osallistuu kokeeseen, tulee olla vähintään yhdeksän kuukauden ikäinen.

Kokeeseen ei saa osallistua:

- Sairas, loukkaantunut tai vammautunut koira.
- Kantava narttu 30 vuorokautta ennen arvioitua synnytystä (arvioitu aika on 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta) ja alle 75 vuorokautta synnytyksen jälkeen.
- Koira, joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia.
- Koira, joka on vihainen ihmisille tai toisille koirille
- Kennelliiton ohjeiden mukaisesti osallistumiskieltoon määrätty koira.
- Koira, joka on saavuttanut KVA-VAHI arvoon vaadittavat koetulokset.

Koira, joka on suorittanut tehdyn jäljen kokeen kaksi kertaa hyväksytysti, voi osallistua enää käytännön jäljen kokeeseen.

Kokeen ylituomarin on tarkistettava osallistumisoikeus.

4. Jääviydet

Kennelliiton voimassa oleva yleinen jääviyssääntö.

5. Kokeen tuomari, - järjestäminen ja tulosten tallentaminen

Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen suorituksen voi vastaanottaa ja arvostella Kennelliiton pätevöimä Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus. Ylituomarin on oltava Kennelliiton ja metsästyskoiria harrastavan rotujärjestön jäsen.

Koiran omistaja sopii tuomarin kanssa kokeen ajankohdan. Tuomari vastaa jäljen teosta ja järjestämistehtävistä.

Ylituomarin on tallennettava tulokset viikon kuluessa kokeesta.

6. Koirien arvostelu

Koirat arvostellaan kaikki rodusta riippumatta samoin arvosteluperustein.

7. Koeluokat

Koe on yksipäiväinen yksiluokkainen koe, josta käytetään lyhennystä VAHI.

8. Koesuoritus

8.1 Jäljestäminen

Koira jäljestää jälkinarussa. Jäljestämisaika on yksi tunti, jota ylituomari voi erityisolosuhteet huomioiden jatkaa. Syy on merkittävä pöytäkirjaan. Aika alkaa ohjaajan ilmoitettua jäljen löytymisen, vaikka jälki olisikin väärä.

8.2 Kokeen keskeyttäminen

Koiran ohjaajalla on oikeus keskeyttää koesuoritus, jolloin koesuoritus hylätään.

8.3 Tulos

Lopputulos on joko hyväksytty tai hylätty. Palkintosijoja ei anneta. Hyväksytyyn tulokseen vaaditaan, että suorituksen aikana tulee löytää vähintään 3 kpl makauksilla olevaa merkkikapulaa ja kaato.

9. Kohtuuton häiriö kokeen aikana

Yleisö tai kokeeseen osallistuja eivät saa olla sellaisessa paikassa kokeen aikana, että se häiritsee koiran suoritusta, tuomarin tai koetoimitsijoiden toimintaa. Tuomarin on huomautettava häirinnästä.

10. Koiran loukkaantuminen

Jos koira loukkaantuu, on sen suoritus keskeytettävä.

11. Jälki

Tehdyn jäljen kokeessa jokaiselle koiralle tehdään oma jälki.

Jälki tehdään lumettomalle maalle siten, että tuomari koira häiritsemättä voi seurata sen työskentelyä. Jos jälki on tehty sääntöjen vastaisesti, jälki hylätään ja osallistumismaksu palautetaan.

12. Erillisohteet

Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen sääntöihin liittyvät erillisohteet määrittellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvillä Kennelliiton hyväksymillä ohjeilla.

13. Vastuukysymykset

Koiranomistaja, ohjaaja ja/tai haltija vastaa koiralle aiheutuneista ja koiran aiheuttamista vahingoista.

14. Muutokset sääntöihin

Muutokset näihin sääntöihin vahvistaa Kennelliiton valtuusto Kennelliiton hallituksen esityksestä.

15. Valitukset ja erimielisyydet

Valitukset ja erimielisyydet käsitellään Kennelliiton kulloinkin voimassa olevien yleisten, kokeita ja kilpailuja koskevien sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

16. Pakottavat syyt

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

VAHINGOITTUNEEN HIRVIELÄIMEN JÄLJESTÄMISKOKEEN (VAHI) OHJEET

Hyväksytty Kennelliiton Kennelliitossa 30.8.2023. Voimassa 1.1.2024 alkaen.

A. Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen järjestäminen (tehty jälki)

1. Yleistä

Koska koiran kyky seurata haavoittuneen riistaeläimen jälkiä todetaan keinotekoisesti maastoon sijoitettua verijälkeä hyväksi käyttäen, on kokeen järjestelyillä ja etenkin jälkien teolla, maastoon sijoittelulla yms. erittäin suuri merkitys tässä koemuodossa. Jäljen teossa on määrätietoisesti pyrittävä säilyttämään tasalaatuinen ja kohtuullinen vaikeusaste. Jäljen teossa on pyrittävä mahdollisimman luonnonmukaiseen tulokseen.

Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskoe järjestetään koirakohtaisena kokeena sen vastaanottamiseen ja arvostelemiseen oikeutetulle ylituomarille. Koiran omistaja sopii tuomarin kanssa kokeen ajankohdan ja koemaksun.

Kokeen käytännön järjestämisestä vastaa koemuodon ylituomari mahdollisine avustajineen. Useampia koiria voi osallistua samaan koetilaisuuteen.

Ylituomari hyväksyy koemaastot ja vastaa siitä, että ne täyttävät sääntöjen vaatimukset. Ylituomari vastaa jälkien tekemisestä.

Ylituomari varmistaa, että luvat maanomistajalta ja metsästysoikeuden haltijalta ovat kunnossa.

2. Jälki

- Lähtö: koira ja ohjaaja tuodaan lähtökohtaan tielle, joka on merkattu 100 metrin matkalta. Jälki lähtee tältä alueelta n. 5 metriä tielinjalta kohtisuoraan pois päin. Koiran ja ohjaajan täytyy omatoimisesti löytää jälki tuomarin näköyhteydeltä ja 15 min aikana. Tämän jälkeen koiran on aloitettava itsenäinen jäljestäminen.
- Sekä makuulta että kaadolta tampataan pintamaata n. neliömetrin alueelta.
- Jäljen pituus on 1,5–2 kilometriä.
- Tuomari arvostelee koiraa ensimmäiselle makaukselle saakka
- Jäljellä on kaksi tavallista kulmaa, ja kaksi katkokulmaa.
- Jäljellä on viisi haavoitetun riistaeläimen makuupaikkaa, joissa jokaisessa kapula. Koiran on löydettävä merkkikapuloista 3 sekä kaato. Merkkikapulat (2x2x10 cm.) ohjaaja tuo metsästä pois ja luovuttaa toimitsijalle.
- Jälkimmäisen katkokulman on sijaittava vähintään 100 m ennen kaatoa.
- Katkokulma tehdään kulkemalla verisientä vetäen 15 m ohi ajatellun kulman. Tämän jälkeen sieni nostetaan ylös ja kuljetaan maastosta riippuen 2-5 metriä jäljen sivussa 15 m takaisin päin ja sen jälkeen suorakulmaisesti eteenpäin n. 10 m, jonka jälkeen sieni lasketaan takaisin maahan ja veritystä jatketaan.
- Verta käytetään jäljellä 1/3 l.
- Jäljen ikä on vähintään 2 h ja enintään 36 h.
- Jälkien välinen etäisyys on maastosta riippuen vähintään 200 m.
- Jälki veritetään naudan tai hirvieläimen verellä kostutetulla sienellä.
- Jälkeä ei merkitä maastoon.
- Veri jaetaan tasaisesti koko jäljelle; lähtöön, makauksiin ja kaadolle pirskotetaan muutama pisara verta.
- Kaatona käytetään riistaeläimen sorkkaa.

Tuomari ja mahdollinen opas kulkee koiran ja koiranohjaajan mukana ensimmäiselle makaukselle, jonka aikana tuomari arvioi koiran kykyä itsenäiseen työskentelyyn.

Koiran poistuessa jäljeltä koiran ohjaajan on annettava koiran vapaasti työskennellä jäljen uudelleen löytämiseksi.

Mikäli koira ei palaa jäljelle, koe hylätään.

Ensimmäisen makauksen jälkeisen matkan kaadolle koiranohjaaja työskentelee yhteistyössä koiran kanssa koira kytkettyinä.

Koiran suoritus hylätään, jos ohjaaja on auttanut koiraa tuomarin arvostelemalla osuudella, jälki on ollut liian lyhyt tai aikaa käytetty yli 60 min.

2.1 Jäljen sijoittaminen maastoon

Jälkimaastolle ei aseteta tarkkoja määräytyksiä ja vaatimuksia, mutta koemaaston tulisi vastata todellisuudessa riistan liikkuma- ja oleskelualueita. Jälkeä ei saa toistamiseen sijoittaa samoin.

Mahdollisuuksien mukaan jälki tehdään "luonnonmukaiseksi" siten, että maasto on mahdollisimman vaihtelevaa, esim. korkeuseroja, oja, soita jne. pyritään käyttämään hyväksi.

2.2 Hukka

Koiran kadottaessa jäljen sallitaan koiran etsiä sitä niin kauan kuin katsotaan määrätietoisella työskentelyllä mahdolliseksi löytää jälki. Mikäli jälki ei löydy, koe hylätään.

Paluujäljen seuraaminen on tuomittava hukaksi, jos koira ei oma-aloitteisesti käänny takaisin paluujäljeltä.

2.3 Jäljestämisaika

Jäljestämisaika on 60 min, jota tuomari voi harkintansa mukaan hieman jatkaa.

2.4 Itsenäisesti kuljettu osuus

Ohjaaja saa merkitä itsenäisesti kuljetun jälkiosuuden

Ohjaajalle annetaan kartta, johon on merkitty lähtöalue

3. Kaato

Kaatoon käytetään riistaeläimen sorkkaa.

Kaadon tulee olla riittävän kaukana tiestä eikä tiellä saa kaadon kohdalla olla häiriöitä, jotka voisivat häiritä koiran työskentelyä.

Kaato sijoitetaan jäljen päähän tampatulle alueelle.

Kaato viedään jäljen päähän esim. muovikassissa niin, ettei maastoon tule hajua ennen kaatoa. Kuljetuspussi, jossa kaato viedään paikalleen, tuodaan pois metsästä.

Jos koira/ohjaaja ei löydä kaatoa, koe hylätään.

B Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen suorittaminen todellisessa kolari- tai haavakkotilanteessa (käytännön jälki)

Yleistä

Kun vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskoe suoritetaan loukkaantuneella tai haavoitetulla eläimellä on eläinten hyvinvointilaki ja sen asetukset määräävä tekijä.

Ensisijainen tarkoitus on lopettaa eläin nopeasti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Toiminta tapahtuu viranomaisten ohjeiden mukaan (kolaritilanne) tai lain mukaan (haavoittaminen metsästystilanteessa).

Koiraa tositilanteeseen ei valita kokeen suorittamistarkoituksessa. Tuomareita ei ruveta erikseen etsimään, hankkimaan tai odottelemaan.

Koe voidaan suorittaa joko hirvieläimellä, villisialla tai suurpedolla.

Maastokorttiin merkitään millä eläimellä koe suoritettu.

Tekniset apuvälineet ovat sallittuja (esim. matkojen toteamiseen karttapohjalta).

Suoritus voidaan hyväksyä myös lumikelillä, mikäli jäljen seuraaminen ilman koiraa ei muuten onnistu.

Suorituksesta ei peritä osanottomaksua.

Ilmoittautuminen ja tuomarit

Ilmoitus tehdään VAHI-yliuomarille ennen jäljestystä.

Maastossa tapahtuman kirjaa VAHI-yliuomari tai pätevyity metsästyskoirakokeen palkinto- tai yliuomari, jolla on voimassa oleva metsästyskortti.

Koesuorituksessa koirakon vaatimukset VAHI sääntöjen mukaiset.

Palkinto- ja yliuomarin vaatimukset Kennelliiton yleisten sääntöjen ja ohjeiden mukaiset.

Hyväksytty suoritus

Koira jäljittää kytkettynä haavoittunutta tai loukkaantunutta eläintä vähintään 0,5 km ja

1. eläin löytyy jäljittämällä kuolleena tai
2. se lopetetaan jäljityksen päätteeksi tai
3. loukkaantunut/haavoittunut eläin karkkooa ryhmän edestä tai
4. koira jäljittää haavoittunutta tai loukkaantunutta eläintä vähintään saman matkan kuin tehdyn jäljen VAHI-kokeessa (1,5–2 km) ja eläin todetaan haavoittuneeksi/loukkaantuneeksi ja jäljellä pysyminen todetaan varmuudella (verijälki, näköhavainto tms.).

Hylätty suoritus

Mikäli minimivaatimukset eivät täyty.

Tulokset

VAHI-pöytäkirja täytetään aina, jos tuomari on ilmoittanut suorituksen aloittamisen.

Kokeen purkutilaisuus pidetään välittömästi, kuitenkin viimeistään viikon kuluessa suorituksesta. Tulos on voimassa, kun ylituomari on vahvistanut sen.

Koetulosta ei kirjata, jos minimivaatimukset eivät täyty seuraavista syistä:

- eläin löytyy kuolleena tai se lopetetaan ennen 0,5 km jäljitystä
- eläin karkkooa ryhmän edestä ennen 0,5 km jäljitystä ja koira lasketaan irti karkkoavan eläimen perään

Muutokset näihin ohjeisiin hyväksyy Kennelliitto.

C Ylituomarin tehtävät ja velvollisuudet

Ylituomari vastaa kokeen virheettömästä kulusta ja huolehtii siitä, että arvostelut tulevat suoritetuiksi oikein ja sääntöjä ja ohjeita noudattaen.

Ennen koesuoritusta ylituomari tarvittaessa selvittää koiranohjaajalle kokeen suoritustavan ja suoritusperusteet esim:

- Ohjaaja on velvollinen pitämään koira kytkettynä ja olemaan siitä n. 6 metrin etäisyydellä tuomarin arvosteleman matkan ajan.
- Jäljestysnarusta saa irrottaa vain tuomarin luvalla. Myös loppuosuuden koira kulkee kytkettynä.
- Kokeen keskeyttäminen: jälki ei löydy, hukka, työskentelyaika ja sen jatkaminen tuomarin harkinnan mukaan
- Ohjaajan keskeyttämisosoikeus.
- Koiran ohjaaminen ja auttaminen sekä sen vaikutus arvosteluun.

Kokeen ylituomari toimii tulosten tallentajana ~~vastaavana koetoimitsijana~~. Ylituomarin apuna kokeen järjestämisessä voi olla toimitsijoita, joiden tekemisistä hän kuitenkin viimekädessä vastaa.

Tuomarikertomus

Tuomarikertomus tallennetaan koetulosten tallennuksen yhteydessä.

Tuomarikertomus kirjataan Omakoirassa tulostallennuksen yhteydessä.

D. Ylituomarikoulutus

Kennelliiton Koe- ja kilpailutoimikunta kutsuu henkilöt ylituomarikoulutukseen.

Tuomarikoulutuksessa noudatetaan Kennelliiton ohjetta Palkinto-, ja ylituomareiden koulutus ja pätevyminen sekä toiminta.

Koulutukseen hakeutuvalla henkilöllä on:

- voimassa olevat metsästyskoelajin ylituomari- ja arvostelu oikeudet
- kokemusta hirvieläimen metsästyksestä
- voimassa oleva metsästyskortti ja metsästyslain ja asetuksen mukaan hyväksytysti suoritettu ja voimassa oleva ampumakoe.
- metsästyskoirarotujärjestön ja Kennelliiton jäsenyys
- toiminut koiran ohjaajana vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeessa, tai todistettavasti toiminut käytännön jäljestystehtävissä haavakkotilanteessa.

Kokelaan on suoritettava vähintään yksi hyväksytty harjoitusarvostelu tekojäljellä. Harjoitusarvosteluun sisältyy myös jäljen teko. Kokelas ottaa itse yhteyttä ja sopii harjoittelusta ko. ylituomarin kanssa.

Harjoitusarvostelu tulee tehdä 12 kuukauden sisällä kurssin suorittamisesta.

Ylituomarin on osallistuttava hänelle suunnattuun jatkokoulutukseen vähintään joka toinen kerta säilyttääkseen arvostelu oikeutensa.

Kennelliitto voi palauttaa arvostelu oikeuden henkilölle, jonka arvostelu oikeudet on peruutettu jatko- tai täydennyskoulutusvelvoitteen laiminlyönnistä hänen osallistuttuaan jatko- tai täydennyskoulutukseen.

E Koiranohjaajan toimintaohje

Koiranohjaajana vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeessa voi toimia henkilö, joka omaa tarpeeksi hyvän fyysisen kunnon ja jolla on voimassa oleva metsästyskortti.

Koiran omistaja / ohjaaja sopii koemuodon tuomarin kanssa koeajankohdasta ja -paikasta. Kun koetilaisuus on sovittu, on koiran omistajan suoritettava osanottomaksu tuomarin kanssa sovitulla tavalla.

Jos koiran omistajalle ilmaantuu este sovittuun koetilaisuuteen osallistumiselle, on siitä ilmoitettava ylituomarille välittömästi. Ilman pätevää syytä osanottomaksua ei palauteta.

Ylituomarille on esitettävä koiran rekisterikirja, rokotustodistus ja mahdolliset muut tarvittavat asiakirjat sekä tunnustusmerkintä.

Koiranohjaajan tulee olla perehtynyt koemuodon sääntöihin.

Koiranohjaajan on tarkoin noudatettava tuomarin hänelle antamia toimintaohjeita ja määräyksiä. Jos koiran ohjaaja ei noudata annettuja ohjeita tai hän esiintyy hyvän tavan vastaisesti, on tuomarilla oikeus kieltää koirakon osallistuminen kokeeseen.

Koira pidetään kytkettynä kokeen aikana.

Koiranohjaaja on kokeen aikana aina koiran virallinen edustaja, riippumatta koiran omistussuhteista. Koiralla tulee olla sama ohjaaja koko koesuorituksen ajan.

Koiranohjaajalla on oikeus luopua missä tahansa koesuorituksen vaiheessa. Luopumisen syy on ilmoitettava välittömästi tuomarille ja se kirjataan koepöytäkirjaan.

Koiran aiheuttamista ja koirakolle aiheutuneista vahingoista vastaa koiran omistaja.